ПРОФИЛАКТИКАИНСПЕКТОРИНИНГФУҚАРОЛАРНИНГЎЗИНИ ЎЗИБОШҚАРИШОРГАНЛАРИВАЖАМОАТЧИЛИК БИЛАН ҲАМКОРЛИГИ

Ўзбекистон Республикаси
Ички Ишлар Вазирлиги Академияси
3-Боскич 316-Гурух Курсанти
Рўзметов Зокиржон Комилжон ўғли

Аннотация: *ушбу макола профилактика инспекторларининг хизмат фаолиятини асосий бу́гини бу́лган ФУҚАРОЛАРНИНГ ЎЗИНИ ЎЗИ БОШҚАРИШ ОРГАНЛАРИ ВА ЖАМОАТЧИЛИК БИЛАН ҲАМКОРЛИГИ, шунингдек, профилактика инспекторининг асосий вазифалари, ҳуқуқбузарликларпрофилактикасида фукароларнинг иштироки масалаларига багишланган.*

Аннотация: *данная статья посвящена служебной деятельности профилактических инспекторов с органами самоуправления граждан и общественности СОТРУДНИЧЕСТВО, а также основные задачи инспектора по профилактике посвящены вопросам участия граждан в профилактике правонарушений.*

Калит су́злар: *ҳуқуқбузарлик ҳуқуқбузарликлар профилактикаси, жамоатчилик, "Фидокор Ёшлар", ҳуқуқий онг, ижтимоий реабилитация.*

Ключевые слова: *правонарушение, профилактика правонарушений, сообщество, «Секретарь молодежи», правосознание, социальная реабилитация.*

Профилактика(катта)инспекториўзигабириктирилганмаъмурийҳудудда жамоат тартибини сақлаш, Ўзбекистон Республикасининг фуқаролари,четэлфуқароларивафуқаролигибўлмаганшахсларнинг

ҳуқуқларини,қонунийманфаатларини,мол-мулкларинитурлихилжиноийтажовузлардан ҳимоя қилиш ҳамда хавфсизликни, шунингдек,ҳуқуқбузарликпрофилактикасинитаъминлашборасидагифаолиятниа малгаоширади.

Профилактика (катта) инспекторлари ҳуқуқбузарликларпрофилактикасиниқонундаберилганваколатлардоирасидафуқароларнингўзиниўзибошқаришорганлариважамоатчиликимкониятиданунумлифойдал анганҳолдажамоаттартибинисақлаш,фуқаролархавфсизлигинитаъминлаш,ҳуқуқбузар ликларнингсодирэтилишисабабларинивауларгаимконбераётганшарт-шароитларнианиқлаш,бартарафэтиш,фуқароларнингҳуқуқийонгивамаданиятинишакл лантириш,ғайриижтимоийхулқ-атворгаэгаваҳуқуқбузарликсодирэтганшахсларнианиқлаш,профилактиктаъсиркўрсати ш орқалиуларнингхулқ-атворини тузатиш,

фуқароларниҳуқуқбузарликларнингтури,содирэтишусуливавоситалари,ижтимоийхавфи,салбийоқибатлариҳақидаогоҳликкачақириш,ҳуқуқбузарликларданжабрланганважабрланишэҳтимолиюқорибўлганшахсларнианиқлашвауларнингхавфсизлигини

таъминлаш, ҳуқуқбузарликданжабрланган,ғайриижтимоийхулқ-атворли,ҳуқуқбузарликсодирэтганваунгамойилшахсларнинг

ижтимоийреабилитацияқилинишиваижтимоиймослаштирилишидакўмаклашадилар.Мазкурфаолиятнисамаралиташкилэтишмақсадидапрофилактика(катта)инспекторларинингбугунгикундакенгжамоатчилик,шужумладан,фуқароларнингўзиниўзибошқаришорганлариважамоатчиликбиланҳамкорлигимуҳимдир.

Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 14

майдаги«Ҳуқуқбузарликларпрофилактикаситўғрисида»гиқонунининг4-моддасидабелгиланганҳуқуқбузарликларпрофилактикасинингасосийвазифаларидан келибчиққанҳолдапрофилактика(катта)инспекторларифуқароларнингўзини ўзи

бошқариш органлари

важамоатчиликбиланқуйидагийўналишлардаҳамкорликқилади:

–

фуқароларнингҳуқуқлари,эркинликларивақонунийманфаатлариҳимояқилинишинитаъминлаш;

-аҳолинингҳуқуқийонгиваҳуқуқиймаданиятиниюксалтириш,

маъмурийҳудуддақонунийликнимустаҳкамлаш;

–ҳуқуқбузарликларнингсодирэтилишисабабларивауларгаимконбераётганшарт-шароитларнианиқлаш,ўрганиш,бартарафэтишчора-тадбирларуникўриш;

–

ҳуқуқбузарликданжабрланувчиларни,ҳуқуқбузарликларсодирэтишгамойилбўлган,ҳуқуқбузарликсодирэтган,шужумладан,илгарисудланган шахсларни ижтимоий

реабилитация қилиш ва ижтимоиймослаштиришчора-тадбирларуникўриш;

–

жисмонийшахсларнингҳуқуқбузарликданжабрланувчигаайланишихавфиникамайтириш.

2014йил14майдаги«Ҳуқуқбузарликларпрофилактикаситўғрисида»гиқонуниваушбуқонунижросибўйичақабулқилинганнорматив-ҳуқуқийҳужжатлардабелгиланганқоидаларгаасосанпрофилактика(катта)инспекторифуқароларнингўзиниўзибошқаришорганларибиланқуйидагийўналишлардаҳамкорликқилади:

–

аҳоли,энгаввалоёшларорасидасоғломтурмуштарзиниқарортоптиришгақаратилгантадбирлар,ҳуқуқийтарғиботишларуниолибориш;

–ахлоқ-одобдоирасидагиҳуқуқбузарликларнинголдиниолиш,воягаетмаганларваёшларниоммавиймаданиятнингсалбийтаъсирларуданҳимояқилиш;

–оила-турмушмуносабатларисоҳасидағайриижтимоийхулқатвор,қилмиш,турмуштарзиваҳуқуқбузарликларнингпрофилактикасибўйичачора-тадбирларнибиргаликдаишлабчиқишваамалгаошириш;

–маҳаллафуқаролар йиғиниҳузуридаяраштириш,маърифатвамаънавиятмасалалари,хотин-қизларбиланишлаш,воягаетмаганлар,ёшларваспортмасалалари,экологияватабиатнимуҳофазақилиш,ободонлаштиришвакўкаламзорлаштиришкомиссияларинингаъзосисифатидаиштирокэтиш,

шунингдек,бошқайўналишларбўйичакомиссияларгауларваколатлари

доирасидагимасалаларникўрибчиқишдакўмаклашиш;

–хотин-қизларнинг ҳуқуқлари, эркинликлари ва қонунийманфаатлариниҳимояқилишга,уларнингжамиятҳаётидаги,оиладамаънавий-ахлоқиймуҳитнишакллантиришдаги,ёшавлоднитарбиялашдагиролиниоширишгақаратилганчора-тадбирларнинголибборилишидаамалийёрдамкўрсатиш;

–виждонэркинлигивадинийташкилотлартўғрисидагиқонунҳужжатларигариояэтилишини,фуқароларнингдинийэътиқодэркинлигиҳуқуқигариояэтилишинитаъминлаш,рўйхатданўтмагандинийташкилотларфаолияткўрсатишининг,динийэкстремизмнинголдиниолиш,динийқарашларнимажбурансингдиришгайўлқўймаслик,шунингдек,уларнингсодирэтилишисабабларивауларгаимконберганшароитларнианиқлашҳамдабартарафэтишюзасиданбиргаликдачора-тадбирларниамалгаошириш;

–озодликданмаҳрумэтишбиланбоғлиқбўлмаганжазотайинланган,шартлиҳукмқилинган,жазониижроэтишмуассасаларидаишартлиозодэтилган,маъмурийназоратўрнатилган,профилактикҳисобдатурганвабошқашукабишахсларнингтурмуштарзининазоратқилиш,уларбилантарбиявий-профилактикишларниолибориш;

–маҳалладахавфсизликнитаъминлашмақсадидахонадонларгакирибчиқиб,фуқароларнингоилавийтурмуштарзиниўрганишвамавжудмуаммоларнитегишлилигибўйичаҳалэтишчораларникўриш;

–фуқароларгапаспорттизимиқоидасигаамалқилганҳолдаяшашларишартлиги,доимийёкивақтинчаликрўйхатданўтмасданяшашларигайўлқўймаслик,хонадонлариниқонунийрасмийлаштирмасдан ижарагабермасликюзасидантушунтиришлароли бориш;

–маъмурийҳудуддагикафе,бар,ҳаммомвабошқакўнгилочармуассасаларустиданжамоатчиликназоратиниўрнатишваамалгаоширишнатижаларибўйичаахбороталмашиш;

–профилактикҳисобдатурганшахсларгамаҳаллафаоллари ва

жамоатчиликвакилларидანмураббийларбириктириш,уларникенгжалбэтганҳолдатарбиявийтаъсирчоралариникўриш;

–маъмурийҳудуддаистиқоматқилувчифуқароларнингузоқмуддатгачетэлгачиқишларива қайтиб келишларининг ҳисобиниюритишдакўмаклашиш;

–жамоаттартибинисақлашвафуқаролархавфсизлигинитаъминлаш,содир этилган жиноятларни фош этиш, қидирувдагиларни аниқлаш,фуқароларни огоҳликка чақириш,уларнитурли хил тажовузларданҳимояланишусулларибилантаништириш,шунингдек,заруриймудофаа,охиргизаруратқоидаларигариояэтганҳолдаҳимояланишйўлларини ўргатишбўйичатадбирларинибиргаликдаамалгаошириш;

–жамоатчилик тузилмаларига қонун ҳужжатларида белгиланганваколатларниамалгаоширишдафуқароларйиғинираисибиланбиргаликдараҳбарликқилиш,фаолиятиниқўллаб-қувватлаш,методикваамалийёрдамкўрсатиш.

Профилактика(катта)инспекторишаҳарча,қишлоқ,овулвашаҳардагимаҳаллафуқаролларйиғинларибилануларнингваколатларидანкелибчиққанҳолдақуйидагийўналишлардаҳамкорликқилади:

–ҳудудникомплексривожлантиришнитаъминлашга,тегишлиҳудудниободонлаштиришга, кўкаламзорлаштиришга ва санитария ҳолатинияхшилашгақаратилгантадбирларрежаларинииишлабчиқишда;

–аҳолинингижтимоийночорқатламлариниқўллаб-қувватлашбўйичачора-тадбирларниамалгаоширишда;

–тегишлиҳудуддақонунларвабошқақонунҳужжатларинингижроэтилиши,шужумладантадбиркорликфаолиятисубъектларинингҳуқуқларивақонунийманфаатларигариояэтилиши,иморатларқуришҳамдаҳовлиларвауйларатрофидагиҳудудларнисақлашқоидаларигариояэтилиши,ерлардан фойдаланишвауларнимуҳофазаэтишустиданназоратниамалгаоширишда;

ЎзбекистонРеспубликасиПрезидентисайловибўйичаЎзбекистонРеспубликасиОлийМажлисинингҚонунчиликпалатасига,халқдепутатларивилоят,туманвашаҳарКенгашларигасайловларўтказиладиганжойлардажамоаттартибинивахавфсизлигинитаъминлашда;

–
тўйларвабошқамаросимларниўтказишюзасидантавсияларишлабчиқишҳамдауларниамалгаоширишда;

–атроф-муҳитнимуҳофазақилиш,ҳудуднингсанитарияҳолати,униободонлаштиришҳамдакўкаламзорлаштиришмасалалариюзасиданўзваколатларидоирасидатегишлиҳудуддажойлашганкорхоналар,муассасаларваташкилотларнианиқланганқоидабузарликларбўйичажавобгарликкатортишда;

–қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда тегишли ҳудуддатадбиркорликфаолиятисубъектларини,шужумладансартарошхоналар,пойабзалтаъмирлашватикишбўйичаустахоналарни,халқҳунармандчилигицехларинивааҳолигамаишийхизматкўрсатувчибошқаташкилотларниташкилэтишдаҳамдааҳолинингишбиланбандлигинитаъминлашда;

–атроф-муҳитнимуҳофазақилишгакўмаклашишда;

–
фуқароларнингиссиқликваэлектрэнергиясидан,иссиқвасовуқсувдан,газданфойдаланишибўйичаназоратниамалгаоширишда;

–
давлатвахўжаликбошқарувиорганлари,банклар,нодавлатнотижоратташкилотларивабошқаташкилотларбиланбиргаликдакамтаъминланганоилалардаги ёшларга, шу жумладан уларга никоҳ тузишда ва тўйтадбирлариниўтказишдақўшимчамоддийёрдамкўрсатишбўйичатаклифларишлабчиқишда;

–
тегишлиҳудуддажойлашган(яшаётган)тадбиркорликфаолиятисубъектлари,шужумладаноилавийтадбиркорликсубъектларитомониданкредитларолинишидабелгиланганйўл-йўриқларкўрсатишда;

–жиноятчиликваҳуқуқбузарликларнинголдиниолишмақсадида

маҳалладагикўчаларга,кўпқаватлиуйларнингйўлакларигамаҳаллааҳолиси

фаолларидан кўча,йўлакбошлиқлариваʺФидокорёшларʺтайинлашда;

–
маҳалладагиёшларнингбўшвақтлариунумлиўтишинияхшилашмақсадидаспортвабошқақизиқарлитадбирларниўтказишда;

–маҳаллададинийоқимтаъсиригатушибқолганхотин-қизларбиланмаҳаллафаоллари,хотин-қизларқўмитасибиланбиргаликдапрофилактиктадбирларниамалгаоширишда;

–
маҳалладаистиқоматқилувчиичкиишларорганларидаҳисобдатурувчишахсларбиланой

идакамидабирмаротабапрофилактиксуҳбатларўтказиш,тузалишйўлигакирмаганшахсларниэсамаҳалладамуҳокамақилиш,уларгамаҳаллафаолларидանмураббийларбириктиришда;

–маҳаллада жамоат тартибини таъминлашда, шу жумладанфуқароларнингкелишларивакетишлариниҳисобгаолишниташкилэтишда,ўсмирларваёшларўртасидаҳуқуқбузарликларнинголдиниолишишида,воягаетмаганларнингҳуқуқлариниҳимояқилишда;

–маъмурийҳудуддаёнғинхавфсизлигинитаъминлашда,жумладан,кўнгиллиёнғиндансақлашхизматинингташкилэтилишивафаолияти,шунингдек,ёнғинназоратиниамалгаоширишда;

–маҳаллааҳолисинифуқароликҳимоясигадоиртадбирларниўтказишгажалбэтишда,ҳарбийхизматгамажбурвачақирилувчиларнимудофааишларибўлимларигачақирилаётганидахабардорэтишвачақиришниташкилқилиш.

ФОЙДАЛВНИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1) Ўзбекистон Республикаси Конституцияси

2) Ўзбекистон Республикасининг “Ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида”ги 2014 йил 14 май қонуни.

3) Одилқориев Ҳ. Т., Тультеев И. Т. ва бошқ. Давлат ва ҳуқуқ назарияси.

4) Н.Т.Исмоилов, Д.Д.Бабаев. Маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги ишларни юритиш. Ўқув қўлланма.